

רשומות

הצעות חוק

17 בנובמבר 1997

2658

י"ז בחשון התשנ"ח

עמוד

100

הצעת חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997

תיקונים עקיפים:

חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965

חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972

חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981

מ ב א

מסירת מידע בדבר עמידתם של לקוחות בהתחייבויות הכספיות שנטלו על עצמם מקובלת בצורה זו או אחרת ברוב מדינות המערב. מסירת המידע נעשית בידי גופים שהוקמו במיוחד למטרה זו.

התרת מעבר מידע אודות עמידתם של לקוחות פוטנציאליים בהתחייבויותיהם הכספיות עשויה להגביר את הוודאות בחיי המסחר. האפשרות של בדיקה מראש של פרטים לגבי לקוח תורמת למניעת שתי תופעות בלתי רצויות: האחת, של מתן אשראי למי שאינו ראוי לכך, דבר שעשוי להקטין את היקף החובות האבודים במשק, במיוחד באותם ענפים המאופיינים במכירות באשראי. השניה, אשר גם היא מכבידה על חיי המסחר וניתן למנעה בדרך זו, היא הדרישה לבטחונות מרובים מלקוחות אמינים, שעמידתם בהתחייבויותיהם הכספיות בעבר אינה מוטלת בספק.

החוק המוצע מאפשר לקבל מידע לגבי לקוח. לענין זה יכול שלקוח יהיה רוכש של מוצרים ושירותים מספק ויכול שיהיה ספק המוצרים והשירותים עצמו.

מסירת מידע על עמידתו של לקוח, שאינו תאגיד, בהתחייבויותיו הכספיות מעוררת בעיות בתחום הגנת הפרטיות שאותן מוצע למתן בדרך של הגבלת המידע שיותר למסירה והפיקוח על מסירתו. ההנחה היא שהתועלת שתופק מההסדר המוצע עולה לאין ערוך על החשש מהפגיעה בפרטיות; ואולם, ככל מקרה מנסה החוק המוצע למזער את הפגיעה בפרטיות והוא נוקט במדיניות מצמצמת בהשוואה להסדרים הקיימים בתחום זה במדינות אחרות; מדיניות זו באה לידי ביטוי בשני מישורים:

(א) סוג המידע – מותר יהיה למסור רק את סוגי המידע המפורטים בחוק, והמעידים על אי-עמידתו של לקוח מסוים בהתחייבויותיו הכספיות. בחוק מפורטים שלושה סוגי מידע: מידע בדבר פשיטת רגל, מידע מלשכות ההוצאה לפועל ומידע בדבר היות הלקוח לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור. עוד מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע מרשמים נוספים שניתן יהיה למסור מהם מידע.

מכאן שאסור יהיה למסור מידע בנושאים כמו כושר השתכרותו של לקוח, מקום עבודתו, מצבו המשפחתי או מספר חשבונות הבנק שלו; יצוין שבקנדה ובארצות הברית, למשל, נהוג למסור מידע גם בחלק מנושאים אלה.

(ב) מקורות המידע – המידע שיותר לאיסוף ולמסירה, ייאסף מרשמים רשמיים; גם לגבי מידע זה ייקבעו תנאים מיוחדים למסירתו. האפשרות למסור גם מידע המתייחס לפיגור בתשלומים שיתקבל ממקורות פרטיים, נשקלה ברצינות רבה. אין ספק שקיימת תועלת מרובה בקבלת מידע לגבי פיגורים בתשלום של לקוחות. עם זאת, בשל הבעיות הרבות הכרוכות במסירת מידע הנאסף ממקורות פרטיים, הוחלט, בשלב זה, לכלול מרשמים ציבוריים בלבד. לאחר שיצטבר נסיון בהפעלת שירות נתוני אשראי יהיה מקום לשקול את הרחבת תחולת החוק גם על מידע בדבר פיגורים בתשלומים של לקוחות.

מקור מידע אחר, שבשלב זה הוחלט שלא לכלול מידע ממנו, למרות שהינו פומבי, הוא בתי המשפט. הוחלט שלא לכלול פסקי דין שניתנו לגבי הלקוח, בעיקר בשל הקושי לקבוע מראש מהם פסקי הדין הרלבנטיים למטרות שירות נתוני האשראי ובשל החשש מהתרה גורפת של מידע על הלקוח בפסקי דין אלה, שעלולה לפגוע בפרטיות מעבר למידה הדרושה.

בשל צמצום סוגי המידע ואופי הדיווח מוצע לאפשר איסוף מידע גם ללא קבלת הסכמה מפורשת של הלקוח, ובכך לאפשר הפעלת שירות נתוני אשראי בהיקף שיאפשר את הפעלתו היעילה.

במטרה למנוע פגיעה בלקוחות עקב מתן מידע לא מרויק הנוגע אליהם, מוצע לקבוע הסדרים מיוחדים שעמידה בהם היא תנאי להפעלתו של שירות נתוני האשראי. מפעיל שירות נתוני אשראי יצטרך לקבל רשיון, ולשם כך עליו לעמוד בדרישות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן חוק הגנת הפרטיות), החלות על כל מאגר מידע. הפיקוח על בעל הרשיון יהיה בידי רשם שיתמנה במיוחד לענין חוק זה והוא יחול על קיום תנאי הרשיון ועל ניהולו השוטף של השירות.

דגש מיוחד מושם בחוק המוצע על אמינותו של בעל הרשיון ושל מנהל השירות וזאת בשל סוגי המידע. שבהם עוסק השירות. לגבי שניים אלה נדרש תנאי מקדמי של העדר הרשעות או אישומים בפלילים, ובנוסף הוטלה עליהם רמת אחריות מחמירה.

בחוק המוצע כמה הוראות שמטרתן להבטיח את זכויות הלקוחות - הוראות המעניקות ללקוח זכות לעיין במידע שנמצא לגביו במאגר המידע של בעל הרשיונות והמאפשרות לו לדרוש את תיקונו; הוראות המאפשרות ללקוח לקבל דיווח תקופתי הכולל את רשימת מקבלי המידע; הוראות המחייבות את מי שמבקש רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי להפקיד ערובה שתשמש לפיצוי, של הנפגע מפעולתו.

הצעת חוק שירות נתוני אשׂראי, התשנ"ח-1997

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה – הגדרות
- "בעל רשיון" – מי שקיבל רשיון להפעלת שירות נתוני אשׂראי לפי חוק זה;
- "דו"ח אשׂראי" – דין וחשבון המכיל מידע כאמור בסעיף 16;
- "חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981¹;
- "לקוח" – יחיד שמידע לגביו נמצא במאגר מידע של בעל רשיון;
- "מנהל השירות" – המנהל הפעיל של שירות נתוני אשׂראי;
- "שירות נתוני אשׂראי" – איסוף, ניהול והחזקה של מידע המיועד להכנת דו"חות אשׂראי ולמסירתם;
- "רשיון" – רשיון להפעלת שירות נתוני אשׂראי לפי חוק זה;
- "השר" – שר המשפטים.

פרק ב': רישוי ורישום

2. לא יפעיל אדם שירות נתוני אשׂראי אלא לפי הוראות חוק זה. הפעלת שירות נתוני אשׂראי
3. לא יפעיל אדם שירות נתוני אשׂראי, בעצמו או באמצעות אחר, אלא אם כן בידו רשיון לפי חוק זה. רשיון
4. (א) השר ימנה, מבין עובדי המדינה, אדם הכשיר להיות שופט שלום, להיות רשם נתוני אשׂראי (להלן – הרשם). רשם נתוני אשׂראי
- (ב) הרשם יתן רשיון להפעלת שירות נתוני אשׂראי למבקש הממלא אחר הוראות חוק זה; הרשם רשאי להתנות את הרשיון בתנאים.
- (ג) הרשם ינהל מרשם של בעלי רשיונות (להלן – המרשם).
- (ד) הרשם יפקח על מילוי ההוראות לפי חוק זה.

דבריו הסבר

- סעיף 3. מאחר ששירות נתוני האשׂראי עוסק סעיפים 4 ו-13. תהליך הרישוי, וינהל את מרשם בעלי הרשיונות; המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור. מודע רגיש הנוגע לפרטיותם של לקוחות מוצע לקבוע ששירות זה יינתן רק על ידי בעל רשיון. דרישת הרישוי תאפשר פיקוח ובקרה על מתן השירות.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

תנאי רשיון

5. הרשם יתן רשיון למבקש אם התקיימו כל אלה:

- (1) למבקש הרשיון מאגר מידע הרשום כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות;
- (2) מבקש הרשיון המציא ערובה, אם נדרש לעשות כן לפי הוראות סעיף 12;
- (3) מבקש הרשיון לא הורשע בעבירה; היה המבקש תאגיד – לא הורשעו בעבירה דירקטור המכהן בו או בעל השליטה בתאגיד;

לענין סעיף זה –

“הורשע בעבירה” – לרבות מי שהוגש נגדו כתב אישום וטרם ניתן פסק דין סופי בענינו;
“עבירה” – אחת מאלה:

- (1) עבירה שיש עמה, לדעת היועץ המשפטי לממשלה, קלון;
- (2) עבירה לפי חוק הגנת הפרטיות;
- (3) עבירה לפי חוק זה;

“שליטה” – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ”ח-1968², וכל מונח בהגדרה האמורה יפורש לפי החוק האמור.

6. בעל רשיון או מנהל השירות לא יעסוק בעיסוק שאינו שירות נתוני אשראי, אלא אם כן קיבל לכך אישור מהרשם; הרשם לא יתן אישור לפי סעיף זה אלא לאחר ששוכנע כי לא יהיה בעיסוק הנוסף, המבוקש, משום פגיעה בניהול התקין של שירות נתוני אשראי.

7. (א) בקשה לרשיון תוגש לרשם, ותכלול את אלה:

בקשה לרשיון

- (1) שם המבקש, פרטי הזיהוי שלו, משלח ידו, מענו וכן שמו של המועמד להיות מנהל השירות ופרטי הזיהוי שלו; היה המבקש תאגיד, תכלול הבקשה גם את אלה: תעודת האגד, מסמכי יסוד של התאגיד, שמות בעלי השליטה, וכן שמות המנהלים, פרטי זיהוים ומענם;

דברי הסבר

בשירות נתוני אשראי. עבירה על הוראות חוק זה או חוק הגנת הפרטיות או כל עבירה אחרת שיש עמה קלון. כאשר מדובר בתאגיד, יש לבדוק את עברם הפלילי של בעלי השליטה המהותית בו.

ההצעה לבדוק את עברו הפלילי של מנהל שירות נתוני האשראי באה מאחר שהמנהל הוא האחראי בפועל על קיום הוראות החוק ומכאן החשיבות המיוחדת לאמינותו האישית.

6 סעיף 6 בשל רגישות העיסוק של בעל הרשיון, מוצע שככלל, תהיה מסירת מידע לפי חוק זה העיסוק היחיד של בעל הרשיון. עם זאת, במקרים שדרשם השתכנע שאין חשש שהעיסוק הנוסף ישפיע על תקינות פעילותו של שירות נתוני האשראי, הוא יהיה רשאי לתת לו היתר לעיסוק זה.

7 סעיף 7 הבקשה לרישום צריכה לכלול, באופן מפורש, פרטים מזהים לא רק של מבקש הרשיון, אלא גם של מנהל השירות באופן אישי וזאת על

5 סעיף 5 מוצע לקבוע כי המבקש רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי יקבל אותו רק אם יעמוד בתנאים המפורטים בסעיף, החנאי הראשון מטיל חובה לרשום את המאגר של בעל הרשיון כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ”א-1981. מוצע לחייב רישום הן כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות והן במרשם הנערך לפי החוק המוצע, וזאת מכיוון שמאגר המידע לפי חוק הגנת הפרטיות מרכז מידע שנועד לשימוש רק למטרה שלשמה הוקם המאגר ואילו לפי החוק המוצע מידע במאגר המידע יימסר לגורמים חיצוניים שיוכלו לעשות בו שימוש בהתאם לחוק.

הררישות המהותיות בסעיף מתייחסות לבדיקת עברם הפלילי של מי שאמורים לנהל ולהפעיל את השירות. המטרה היא לוודא שבעל הרשיון ומנהל השירות לא עברו עבירה שיש לה השלכה על תפקידם

² ס”ח התשכ”ח, עמ’ 234.

- (2) מסמכים המעידים על קיום התנאים למתן רשיון כאמור בסעיף 5;
- (3) פרטים נוספים שיקבע השר;
- (ב) הרשם רשאי לקבל כל מידע או מסמך הדרושים לו לשם בדיקת הבקשה.
8. חל שינוי בפרט מהפרטים שנמסרו לפי סעיף 5(1) ו-3 או לפי סעיף 7, ירווח על כך לרשם מבקש הרשיון או בעל הרשיון, לפי הענין, תוך 30 ימים מהיום שנודע לו על השינוי.
9. (א) הרשם רשאי לבטל רשיון אם התקיים אחד מאלה:
- (1) בעל הרשיון קיבל את הרשיון בהסתמך על עובדה לא נכונה שמסר, או שבעל הרשיון לא גילה עובדה שהיה עליו לגלותה לרשם;
- (2) תנאי מתנאי הרשיון חדל להתקיים.
- (ב) הרשם רשאי להתלות רשיון אם נוכח כי שירות נתוני אשראי אינו מתנהל לפי הוראות חוק זה; לא הוגש כתב אישום תוך 30 ימים מיום ההתליה, תבטל ההתליה, אלא אם כן קבע הרשם תקופה ארוכה יותר או האריך את התקופה, מטעמים שיירשמו.
- (ג) לא יבטל הרשם רשיון ולא יתלה אותו אלא לאחר שנתן לבעל הרשיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.
10. מי שנפגע מהחלטת הרשם שלא לתת רשיון או שנפגע מהתנאים שנקבעו ברשיון, או שנפגע מהחלטתו של הרשם לבטל או להתלות את הרשיון, רשאי לערער לבית המשפט המחוזי תוך 30 ימים מיום שנמסרה לו החלטת הרשם.
11. (א) לצורך מילוי תפקידיו רשאי הרשם או מי שהוא הסמיך לכך בכתב -
- (1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו ידיעות ומסמכים המתייחסים לשירות נתוני אשראי;
- (2) להיכנס למקום שבו פועל שירות נתוני אשראי או למקום שיש לו יסוד סביר להניח כי פועל בו שירות כאמור, לערוך בו חיפוש ולתפוס חפץ, אם שוכנע

דברי הסבר

התנאים לקבלת הרשיון, רשאי הרשם לבטל את הרשיון. בנוסף, הוקנתה לרשם סמכות להתלות את רשיונו של בעל רשיון שאינו עומד בדרישות חוק זה. סמכות ההתליה נועדה למנוע מצב שבו בעל רשיון עובר על הוראות החוק, אך לא ניתן להפסיק את פעילותו בטרם בירור הענין בבית המשפט. עם זאת מוצע להגביל את תקופת ההתליה, שכן זהו מעין סעד זמני בלבד.

סעיף 10 הרשם הוא הקובע האם לתת רשיון, וכן בסמכותו לבטל או להתלות רשיון. מוצע שעל החלטות אלה ניתן יהיה לערער לבית המשפט המחוזי.

סעיף 11 סעיף זה, העוסק בסמכויות עזר של הרשם, מעניק לו סמכויות הדרושות לו לשם ביצוע תפקידו.

מנת לאפשר פיקוח מרבי על ניהול השירות. מעבר לכך יש לצרף מידע בדבר הפרטים המהווים תנאי לרשיון, ובמידת הצורך, פרטים נוספים כפי שיקבע השר.

סעיף 8 מוצע להיב דיווח לרשם על שינויים בפרטי בעל הרשיון ומנהל השירות. זאת כדי להבטיח עמידה בתנאי הרשיון במשך כל תקופת פעילותו של השירות. במקביל מוטלת חובה לדווח על שינוי כל פרט טבני לגבי בעל הרשיון או מנהל השירות, כגון חילופי שם או כתובת, על מנת להבטיח את מהימנות המרשם.

סעיף 9 תפקיד הרשם הוא להקפיד ששירות נתוני האשראי מתנהל ברשיון כדין. לאור זאת, אם מתברר שהרשיון ניתן שלא כדין - היינו, על סמך מידע שאינו מדויק - או אם חדל להתקיים אחד

כי הדבר דרוש לשם הבטחת ביצוע חוק זה או כדי למנוע עבירה על הוראותיו; על תפיסת חפץ לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצור וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969³, בשינויים המחויבים;

(3) על אף הוראות פסקה (2), לא ייכנס הרשם או מי שהוא הסמיכו לכך למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) הרשם לא יסמיק אדם לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא בהתקיים כל אלה:

(1) משטרת ישראל לא הודיעה כי היא מתנגדת למינוי מטעמים של בטחון הציבור;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה, כפי שקבע השר;

(3) הוא מיומן לביצוע פעולות של חדירה לחומר מחשב והפקת פלט תוך חדירה כאמור.

(ג) בסעיף זה -

"חפץ" - לרבות תעודה, מסמך, חומר מחשב ופלט;

"מחשב", "חומר מחשב", "פלט" - כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁴.

12. (א) הרשם רשאי לדרוש ממבקש רשיון, כתנאי למתן הרשיון, שיפקיד בידיו ערובה להבטחת פיצויו של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל של מפעיל נתוני אשראי.

(ב) נוכח הרשם כי השתנו הנסיבות, באופן המחייב את שינוי הערובה, רשאי הוא להורות על שינוי סוג הערובה או סכומה.

מרשם נתוני
אשראי

13. המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור.

פרק ג': שירות נתוני אשראי וניהולו

14. (א) לא יפעיל בעל רשיון שירות נתוני אשראי מבלי שמונה מנהל לשירות שקיבל את אישורו של הרשם.

(ב) מנהל השירות לא יהיה אחד מאלה:

(1) תאגיד;

(2) מי שהורשע בעבירה כאמור בסעיף 5.

דברי הסבר

סעיף 14 מוצע להייב מינוי מנהל פעיל בכל שירות נתוני אשראי, שיהיה אחראי לניהול השירות. מנהל שמונה יקבל את אישורו של הרשם טרם כניסתו לתפקיד כדי למנוע מינויו של אדם שהואשם או שהורשע בעבירה שיש עמה קלון. הדרישה בסעיף קטן (ב) שמנהל השירות לא יהיה תאגיד נובעת מהאחריות האישית המוטלת בחוק זה על המנהל.

סעיף 12 מוצע להייב את מי שמבקש לקבל רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי להפקיד ערובה. מטרתה של הערובה להבטיח מקור כספי לפיצוי של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל הנובע מהפעלתו של השירות.

מוצע לאפשר לרשם לשנות את הערובה כאשר הדבר נדרש, כמו למשל, אם חל גידול ניכר בהיקף הפעילות של השירות.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 1284.

⁴ סי"ח התשנ"ה, עמ' 366.

15. לצורך מסירת דו"חות אשואי רשאי בעל רשיון לאסוף רק את המידע המפורט לפי הוראות סעיף 16. איסוף מידע
16. (א) דו"ח אשואי יכלול רק את המידע המפורט להלן: פרטי המידע בדו"ח אשואי
- (1) מידע בדבר פשיטת רגל של הלקוח, כפי שייקבע בתקנות;
- (2) מידע מלשכות ההוצאה לפועל, כפי שייקבע בתקנות;
- (3) מידע בדבר היות הלקוח לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, כמשמעותם בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981⁵;
- (ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתוספת, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, מרשמים נוספים הנערכים לפי כל דין שמהם ניתן יהיה למסור מידע.
- (ג) (1) דו"ח אשואי הכולל מידע כאמור בסעיף קטן (א)(1) ו-(2) לא יכלול מידע הקודם למועד מסירת הדו"ח ביותר משלוש שנים; הודאת פסקה זו לא תחול על מידע בדבר פשיטת רגל, אם הלקוח פשט את הרגל יותר מפעם אחת;
- (2) דו"ח אשואי הכולל מידע כאמור בסעיף קטן (א)(3) לא יכלול מידע שחלפה לגביו תקופה של שלוש שנים מיום תחילת תקופת ההגבלה של לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, לפי הענין.
- (ד) דו"ח אשואי יכלול הערה לפי הוראות סעיף 25(ג).
17. על אף הוראות סעיף 23 לחוק הגנת הפרטיות, מסירת מידע לבעל רשיון בידי מקורות מידע שנקבעו לפי חוק זה לא תהווה הפרה של הוראות החוק האמור. סייג לפגיעה בפרטיות
18. לא יפרסם אדם פרסום שיש בו מידע שנתקבל מבעל רשיון לפי חוק זה; לענין סעיף זה, "פרסום", "פרסם" – כהגדרתם בסעיף 34כד לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁶ (להלן – חוק העונשין). איסור פרסום של מידע

דברי הסבר

במטרה לאפשר ללקוח לשקם את אמינותו הכלכלית, סייג זה לא יחול לגבי מי שפשט את הרגל יותר מפעם אחת. לגבי מוגבלים לפי חוק שיקים ללא כיסוי תחילת תקופת שלוש השנים מיום תחילת תקופת ההגבלה.

רשימת המידע המותר במסירה היא רשימה סגורה, והיא אינה כוללת מידע בנושאים שבמדינות מסוימות מקובל למסור, כמו מידע בדבר הכנסותיו של הלקוח. מספר חשבונות הבנק שהוא מנהל ומידע דומה.

דגש מיוחד מושם על אמינות המידע. ולכן גם מידע ממרשם המנוהל בידי רשות ציבורית, כמו הכונס הרשמי או לשכות ההוצאה לפועל, יימסר רק בתנאים שייקבעו בתקנות.

סעיף 17 מוצע לקבוע, כי מסירת מידע כרין בידי גוף ציבורי לבעל רשיון אינה מהווה פגיעה בפרטיות לפי חוק הגנת הפרטיות.

סעיף 18 המידע המתקבל מבעל רשיון נועד לשרת את מי שמתקשר או את מי שעומד

סעיפים לפי החוק המוצע, שירות נתוני אשואי 15 ו-16 רשאי לאסוף מידע לגבי לקוחות, לאגור אותו ולמסור אותו. האיסוף יתבצע ממקורות רשמיים, שהם, בשלב זה, לשכות ההוצאה לפועל, הכונס הרשמי ובנק ישראל. ההגבלה למקורות אלו נובעת מהשאיופה להבטיח את מרב האמינות של המידע שנמסר לגבי לקוחות. בתקנות ייקבעו התנאים המדויקים לגבי המידע שיימסר ולדרך מסירתו. סעיף 16(ב) מאפשר להרחיב את תחולת החוק על מרשמים נוספים ההרחבה צפויה עם רכישת נסיון בהפעלת החוק.

סעיף 16 עוסק בסוגי המידע שבעל רשיון רשאי לכלול בדו"ח האשואי. מוצע שיהיה זה מידע בדיקה מצומצם, הכולל נתונים בדבר אי-עמידתו של הלקוח בתשלומים ובהתחייבויות שנטל על עצמו. מידע זה לא יימסר אם הוא מתייחס לאירועים או למצבים שהיו יונת משלוש שנים קודם מסירת דו"ח האשואי, והאת

⁵ סי"ח התשמ"א, עמ' 136.

⁶ סי"ח התשל"ז, עמ' 226.

19. מי שהגיע אליו מידע במהלך עבודתו או העסקתו בהפעלת שירות נתוני אשראי, לא יגלה אותו אלא לצורך ביצוע הוראות חוק זה או על פי צו של בית משפט, או אם הגילוי דרוש לצורך חקירה פלילית על-פי דין; הוראות סעיף זה לא יחולו על גילוי פרטים שאין בהם כדי לזהות את מי שהמידע נוגע אליו.
20. בעל רשיון לא ימסור דו"ח אשראי אלא למי שמסר לו את שמו, מענו ופרטי הזיהוי שלו; היה מקבל דו"ח האשראי תאגיד – יצוין מספר התאגיד.
21. בעל רשיון יצוין בדו"ח האשראי את המועד האחרון שבו כלל מידע בדו"ח.
22. (א) מקבל דו"ח אשראי לא ישלול מלקוח אשראי או טובת הנאה אחרת, ולא ישנה לרעה את תנאי האשראי, תנאי התשלום או תנאי טובת הנאה, בשל דו"ח אשראי שאינו מעודכן; לענין סעיף זה, "דו"ח אשראי מעודכן" – דו"ח שנמסר למקבל דו"ח אשראי עד 30 ימים קודם לשימוש בו.
(ב) מקום שנשללו או ששונו לרעה תנאי מתן אשראי, תנאי התשלום או טובת הנאה אחרת, בשל מידע שנתקבל מבעל רשיון, יודיע על כך מקבל דו"ח האשראי ללקוח, וימסור לו את הפרטים בדבר זהות בעל הרשיון שממנו התקבל הדו"ח.
23. לקוח זכאי בעצמו, או על ידי בא-כוחו שהרשהו בכתב –
(1) לעיין במידע המצוי עליו במאגר המידע של בעל הרשיון במועד העיון; זכות עיון

דברי הסבר

סעיף 22 לאור העובדה שהמידע הרלבנטי ביותר, מבחינת העמידה של הלקוח בהתחייבויותיו הכספיות, הוא המידע הנוגע לתקופה הסמוכה להתקשרות, רצוי שהתקופה שבין המועד האחרון שבו נכלל מידע בדו"ח לבין מועד השימוש בדו"ח תהיה קצרה ככל האפשר. במטרה למנוע ממקבל הדו"ח לגרום נזק ללקוח עקב הסתמכות על דו"חות ישנים, מוצע לאסור עליו להסתמך על דו"ח שקיבל לפני יותר מ-30 ימים בבואו לשלול אשראי או טובת הנאה מלקוח.

בנוסף מקבל מידע אשר החליט, על סמך מידע שנתקבל מבעל רשיון, שלא לתת ללקוח אשראי או טובת הנאה אחרת, או ששינה את תנאיהם לרעה, ימסור ללקוח פרטים בדבר זהות בעל הרשיון שממנו קיבל דו"ח אשראי. מטרת הוראה זו לאפשר ללקוח לברר את המידע הנמצא עליו במאגר המידע של בעל הרשיון ולפעול לשינויו אם הוא סבור שהמידע אינו מדויק.

סעיפים 23 ו-24 המידע המצוי עליו במאגר המידע של בעל הרשיון, המקורות שמהם התקבל המידע ושמותיהם של כל אלה שקיבלו מידע אודותיו במשך שישה חודשים שקדמו לבקשת העיון. בנוסף מוצע לחייב את בעל הרשיון להביא לידיעת הלקוח, גם מבלי שהוא ביקש זאת במפורש, אחת לשישה חודשים, את רשימת מקבלי דו"חות האשראי אודותיו ואת תוכן הדו"ח. הסדר זה יתרום אף הוא לפיקוח על בעלי רשיונות הפעם מצד

להתקשר עם לקוח. כדי למנוע את השימוש במידע למטרות אחרות נקבע במפורש שאין לפרסם את המידע.

סעיף 19 מטרת החוק היא כאמור לסייע למי שמתקשר בעסקה, לברר את מידת עמידתם של לקוחותיו בהתחייבויותיהם הכספיות. לשם כך קובע החוק בפרוטרוט את אופן מסירת המידע. על מנת להבטיח שמידע לא יימסר בדרך אחרת, מוצע לקבוע במפורש כי אין לגלות מידע אלא לפי הוראות חוק זה. עם זאת, מותר יהיה למסור מידע שאין בו כדי לזהות לקוחות ספציפיים, בנוסף, חוק זה מחיר, כפי שנהוג, למסור מידע כאשר הוא נדרש לפי צו של בית משפט או לצורך חקירה פלילית על פי דין.

סעיף 20 תיעוד שמותיהם ופרטיהם המזהים של מי שקיבלו דו"ח אשראי הינו בעל חשיבות לשתי מטרות עיקריות: הראשונה, לאפשר לבעל רשיון לעמוד בחובתו לפי החוק לשלוח ללקוח דו"ח תקופתי ובו פירוט שמות מקבלי דו"חות האשראי. המטרה השנייה היא לאפשר בירורים, הבהרות ותיקונים, אם יתעורר צורך בכך.

סעיף 21 דו"ח האשראי משקף את העמידה בהתחייבויות הכספיות של הלקוח בתקופה מסוימת. חשוב שהן הלקוח והן מי שנוקק לדו"ח ידעו מהו המועד האחרון שבו כלל בעל הרשיון מידע בדו"ח שנמסר.

(2) לעיין בזהות המקורות שמהם התקבל המידע לגביו שנמצא במאגר המידע של בעל הרשיון;

(3) לקבל את שמותיהם ומעניהם של מי שקיבלו דו"ח אשראי עליו בתוך תקופה של שישה חודשים שקדמו למועד העיון.

מסירת דו"ח תקופתי

24. בעל רשיון יעביר, אחת לשישה חודשים, ללקוח, לפי מענו במרשם האוכלוסין, אף מבלי שביקש זאת, את ריכוז המידע לגביו שנכלל בדו"חות אשראי, ורשימה של מי שקיבלו דו"חות כאמור (להלן - דו"ח תקופתי); אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 23.

תיקון המידע

25. (א) לקוח הסבור כי המידע הנמצא לגביו במאגר המידע של בעל הרשיון אינו נכון, שלם, ברור או מעודכן, רשאי לפנות לבעל הרשיון בבקשה למחוק, להשלים או לתקן את המידע או להוסיף הערה לפי הוראות סעיף קטן (ג).

(ב) הוגשה לבעל רשיון בקשה כאמור בסעיף קטן (א), יפנה בעל הרשיון למקור שממנו התקבל המידע לקבל את תגובתו; אישר מקור המידע את גרסת הלקוח, יתקן בעל הרשיון את המידע בהתאם, ויודיע על כך ללקוח בהקדם האפשרי.

(ג) לא אושרה גרסת הלקוח, יודיע על כך בעל הרשיון ללקוח, בהקדם האפשרי ולא יאוחר משלושים ימים ממועד קבלת תגובת מקור המידע, וירשום הערה בדו"ח האשראי בנוגע למידע הכלול בדו"ח כפי שייקבע בתקנות; לא התקבלה תגובה ממקור המידע תוך זמן סביר, יודיע על כך בעל הרשיון ללקוח.

(ד) תיקן בעל הרשיון את המידע או רשם הערה, ישלח את הדו"ח המתוקן למי שקיבל דו"ח אשראי לגבי הלקוח במשך שישה חודשים שקדמו לשינוי.

ערעור על החלטת בעל רשיון

26. לקוח הרואה עצמו נפגע ממעשה או ממחיר של בעל רשיון לפי סעיף 25, רשאי לערער לבית משפט השלום.

פרק ד': עוולה ועיצום כספי

עוולה בניזקין

27. מעשה או מחיר של בעל רשיון או של מקבל דו"ח אשראי מבעל רשיון, בניגוד להוראות חוק זה, הוא עוולה בניזקין, והוראות פקודת הנוזקין [נוסח חדש]⁷, יהולו עליו, בכפוף להוראות חוק זה.

דברי הסבר

המידע והיא תהווה חלק מדו"ח האשראי. רישום ההערה יאפשר למקבל הדו"ח לדעת שקיימים חילוקי דעות באשר לעמידה בתשלומים. לאחר שבעל הרשיון תיקן את המידע או רשם את ההערה, יפיץ את הדו"ח המתוקן לכל מי שקיבל ממנו דו"ח אשראי בחצי השנה האחרונה.

בסעיף 26 מוצע לתת זכות ערעור ללקוח הרואה עצמו נפגע ממעשה או ממחיר של בעל רשיון לפי הוראת סעיף 25 המוצע.

פרקים ד' ו-ה'

בחוק זה מוצעות סנקציות מסוגים שונים: סנקציה מנהלית שבאה לידי ביטוי בסמכויות השונות של הרשם,

הלקוח, ואת לגבי המידע שנמסר עליו ולגבי אופן פעולתם של מקבלי המידע.

סעיפים 25 ו-26 שבמאגר המידע של בעל רשיון. לקוח הסבור כי המידע, כולו או פרט מפרטיו, הנמצא לגביו במאגר, אינו נכון, שלם, ברור או מעודכן, רשאי לפנות לבעל הרשיון בבקשה למחוק, לתקן או להשלים את המידע. על בעל הרשיון יהיה לפנות למקור שממנו קיבל את המידע ולהציג בפניו את גרסת הלקוח. אם מתברר שמוסר המידע אינו מקבל את גרסת הלקוח, על בעל הרשיון לאפשר ללקוח רישום הערה ליד

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 50, עמ' 266.

28. (א) היה לרשם יסוד סביר להניח כי אדם עשה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין:
- (1) עסק ללא אישור בעיסוק נוסף בניגוד להוראת סעיף 6;
 - (2) לא דיווח לרשם, לפי הוראות סעיף 8, על שינוי שנמסר לפי הוראות סעיף 5;
 - (3) מסר מידע למי שלא הורחה לפניו, בניגוד להוראות סעיף 20;
 - (4) לא ציין את המועד האחרון שבו כלל מידע בדו"ח האשראי, בניגוד להוראות סעיף 21;
 - (5) לא העביר ללקוח דו"ח תקופתי, בניגוד להוראות סעיף 24, או לא כלל בדו"ח התקופתי פרט מהפרטים האמורים באותו סעיף;
 - (6) לא נהג בהתאם להוראות סעיף 25(ב) עד (ד).
- (ב) היה לרשם יסוד סביר להניח כי אדם פעל בניגוד להוראות סעיף 22, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין.
29. העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום הדרישה לתשלומו; ואם הוגש ערעור ובית המשפט הרן בערעור הורה על עיכוב תשלומו – לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.
30. עיצום כספי ישולם, לפי דרישת הרשם, בתוך 30 ימים מיום קבלתה; הדרישה תוצא לאחר שהודע למי שאליו נועדה על הכוונה להוציאה, וניתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.
31. לא שולם העיצום הכספי במועד, ייתוספו עליו, לגבי תקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁸ (להלן – הפרשי הצמדה וריבית).
32. העיצום הכספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גביה)⁹.
33. (א) אין בהוראות סעיף 28 כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש כתב אישום כאמור בסעיף 35(ד) או (ה) בשל ההפרה, אם הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת מטעמים שיירשמו.
- (ב) הוגש נגד אדם כתב אישום על עבירה לפי סעיף 35(ד) או (ה) לא יחויב בשלה בתשלום עיצום כספי, ואם שילם, יוחזר לו סכום העיצום בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו ועד יום החזרתו.

דברי הסבר

- כגון ביטול רשיון, סנקציה גזיקית, עיצום כספי וסנקציה פלילית.
- בסעיף 27 מוצע שמי שנפגע מהאמור בדו"ח אשראי תוקנה לו זכות תביעה בנוזקין נגד בעל רשיון או נגד מקבל המידע, אם אלה פעלו שלא בהתאם לחוק זה.
- ⁸ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.
- ⁹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.
- בסעיפים 28 עד 34 מוצע להסמיך את הרשם להטיל עיצום כספי על מי שעבר על ההוראות הקבועות בסעיפים אלה. המדובר בעבירות שאינן מן החמורות בחוק זה.
- בסעיף 35 קבועות ההוראות העונשיות; המדובר הוא הן בעבירות החמורות יותר והן בעבירות שניתן להטיל עליהן עיצום כספי אולם התובע מצא שיש מקום להגיש כתב אישום בשל כך.

34. (א) על דרישה לתשלום עיצום כספי ניתן לערער בפני בית משפט השלום.
(ב) הערעור יוגש בתוך 30 ימים מיום שהודע למערער על הטלת העיצום הכספי.
(ג) אין בערעור כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי אלא אם כן הודה בית המשפט אחרת.
(ד) התקבל הערעור, יוחזר סכום העיצום הכספי וייתוספו עליו הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו ועד יום החזרתו.
(ה) על החלטת בית המשפט בערעור ניתן לערער ברשות.

פרק ה': עונשין

35. (א) מי שעשה אחד מאלה, דינו - מאסר חמש שנים:
(1) גילה מידע בניגוד להוראות סעיף 19;
(2) כלל בדו"ח אשראי מידע בניגוד להוראות סעיף 16.
(ב) מי שעשה אחד מאלה, דינו - מאסר שנה וקנס פי ארבעה מהשיעור הקבוע בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין:
(1) הפעיל שירות נתוני אשראי ללא רשיון, בניגוד להוראות סעיף 3;
(2) פעל בניגוד לתנאי הרשיון שנקבעו לפי סעיף 4(ב);
(ג) מי שעשה אחד מאלה, דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין:
(1) לא דיווח לרשם לפי הוראות סעיף 8 על שינוי בפרט שנמסר לפי הוראות סעיף 7;
(2) הפעיל שירות נתוני אשראי מבלי שמונה מנהל לשירות, בניגוד להוראות סעיף 14(א);
(3) פרסם פרסום בניגוד להוראות סעיף 18.
(ד) מי שעשה אחד מהמעשים המפורטים בסעיף 28(א)1 עד 6(א) דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין.
(ה) מי שפעל בניגוד להוראות סעיף 22, דינו - כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין.
36. (א) בעל הרשיון ומנהל השירות יפקחו על עובריהם או על מורשיהם, לשם מניעת ביצוע עבירות לפי סעיף 35.
(ב) לא קיים בעל הרשיון או מנהל השירות (להלן - האחראי) את חובתו לפי הוראות סעיף קטן (א), דינו - קנס כאמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין.

עונשין

אחריות בעל
הרשיון ומנהל
המשרד

דברי הסבר

בעל הרשיון ומנהל השירות על עובריהם או מורשיהם. הטלת אחריות גם על הממונים, בשל אי קיום הוראות החוק, אף על פי שהם עשויים להיות מרוחקים מעט מן העשייה בפועל, תיצור תמריץ להגברת הפיקוח על השירות.

סעיף 36 לאור המגמה להשגת הפעלה הולמת וראויה של שירות נתוני אשראי, מוצע שלא להסתפק בהטלת אחריות רק על מי שבפועל ביצע את העבירה, אלא לוודא כי הגורמים האחראים להפעלת השירות יעשו כל שביכולתם כדי להבטיח קיום נאות של הוראות חוק זה. לפיכך, מוצע לקבוע חובת פיקוח של

(ג) נעברה עבירה לפי סעיף 35 על ידי עובר או מורשה של אחראי, חוקה כי האחראי הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

37. הורשע בעל רשיון או מנהל השירות בעבירה כהגדרתה בסעיף 5, או שבית המשפט דחה ערעור על הרשעה כאמור, ימציא התובע לרשם העתק מפסק הדין.

הודעה על
הרשעה בפלילים

פרק ו': הוראות שונות

38. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובין השאר לקבוע את –

(1) סוג הערובות לענין סעיף 12, סכומן, התנאים לשינוי, המטרות שלשמן מותר להשתמש בהן, אופן מימושו ואופן השבתן;

(2) הפרטים בדבר אופן החזקת מידע וצורת שמירתו במאגר המידע של בעל הרשיון, ופרטים בדבר ביעורו או מחיקתו מהמאגר של מידע זה;

(3) מקורות המידע ואופן מסירת המידע בידי בעל רשיון לפי סעיף 16;

(4) הפרטים שעל מבקש מידע מבעל רשיון למסור לגבי הלקוח;

(5) האופן והתנאים למימושה של זכות העיון שבסעיף 23, והתנאית בתשלום במקרים חריגים;

(6) הפרטים שייכללו בדו"ח תקופתי לפי סעיף 24 ודרכי הצגתם;

(7) דרך הברור והמקרים שבהם יירשמו הערות לפי סעיף 25;

(8) כללי התנהגות וכללי אתיקה שיחולו על בעל רשיון, מנהל השירות ועל כל מי שמפעיל שירות נתוני אשראי מטעמו של בעל רשיון;

(9) סדרי הדין בערעור על החלטות הרשם או בעל רשיון מכוח סעיפים 10, 26 ו-34.

39. אין להתנות על הוראות חוק זה.

איסור התניה

40. השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת רשאי לקבוע אגרות או תשלומים עבור –

אגרות

(1) מסירת מידע מהמדינה ומבנק ישראל לבעל רשיון;

(2) בקשה לרשיון;

(3) אגרה שנתית שתוטל על בעל רשיון.

41. הוראות חוק זה יחולו, בשינויים המחויבים, גם על הפעלת שירות נתוני אשראי הרחבת תחולה שמאגרו שלו אינו כפוף להוראות חוק הגנת הפרטיות.

הרחבת תחולה

42. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות חוק הגנת הפרטיות ועל הוראות כל דין.

שמירת דינים

43. בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965¹⁰, בסעיף 13, אחרי פסקה (11) יבוא:
 "12) מסירה בתום לב של מידע נכון בידי בעל רשיון או מסירת מידע כאמור לבעל רשיון, לפי חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997."
- תיקון חוק איסור לשון הרע
44. בחוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972¹¹, בסעיף 1, בהגדרה "חוקר פרטי", בסופה יבוא "או לצורך מסירת ידיעות לבעל רשיון, לפי חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997".
- תיקון חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה
45. בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981¹², בסעיף 15, בסופו יבוא "או לצורך ביצוע הוראות חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997".
- תיקון חוק שיקים ללא כיסוי
46. (א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.
 (ב) מידע כאמור בסעיף 16(א)(3), לא יימסר אלא אם כן תחילת תקופת ההגבלה היא לאחר מועד פרסומו של החוק.
- תחילה

תוספת

(סעיף 16(ב))

דברי הסבר

סעיף 45 סעיף 15 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, קובע לאמור:

"סמכות גילוי

15. בנק ובנק ישראל רשאים לגלות שלקוח או חשבון שלו הוגבלו, אם הגילוי דרוש לצורך ניהול חקירה פלילית על פי דין".

מוצע תיקון לסעיף האמור שיאפשר גילוי גם לצורך ביצוע הוראת החוק המוצע.

סעיף 46 מוצע כי תחילתו של החוק תהיה כעבור שישה חודשים כדי לאפשר התארגנות של הגורמים השונים. ביום תחילת החוק ניתן יהיה למסור מידע לגבי פשיטת רגל של הלקוח, הקיים אצל הכונס הרשמי ומידע מהקיים בלשכות ההוצאה לפועל, בתנאי שהם עונים על התנאים שנקבעו לגביהם בתקנות. מידע לגבי מי שחשבונו הוגבל יימסר רק אם תחילת תקופת ההגבלה היא אחרי פרסום החוק.

סעיף 43 החוק המוצע מתיר איסוף מידע מגורמים מסוימים, והפצתו לגורמים אחרים, בכפוף להוראות החוק. מנגנון זה מחייב הגנה על שני הגורמים - הן על מקור המידע, והן על בעל הרשיון המוסר מידע. לפיכך מוצע תיקון עקיף לסעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, כך שמסירה בתום לב של מידע נכון לבעל רשיון או ממנו לא תהווה עילה למשפט פלילי או אזרחי.

סעיף 44 מוצע תיקון עקיף לחוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972, כך שמי שעוסק באיסוף מידע לצורך החוק המוצע, לא ייחשב חוקר פרטי, כהגדרתו בחוק האמור, ולא יחולו עליו הדרישות הקיימות לגבי חוקרים פרטיים.

¹⁰ ס"ח התשכ"ה, עמ' 240.

¹¹ ס"ח התשל"ב, עמ' 90.

¹² ס"ח התשמ"א, עמ' 136.